

Ihnatenko V. D. Modern approaches to teaching students-philologists translation in self-study process

The article analyzes the current state of teaching translation and presents some conclusions that underlie modern changes in the training of future translators. Current trends in the translation services market are driving changes in the training of future translators and the focus shifts to independent and active learning. Thus, modern approaches to the process of organizing self-study of students-philologists are changing. Independent activity is generally regarded as a multifaceted and multifunctional activity. Topical in this context is the implementation of a personal-activity approach in the self-study of future translators, which is aimed at creating a positive intellectual-emotional context of educational activity in the educational process. The personal and activity components of the personal-activity approach are analyzed in the context of teaching translation, its concept, basic principles of approach and central categories in the context of self-study, which are secondary linguistic personality and independent, self-directed and productive activity of students. It is considered effective to implement this approach through information and communication technologies, in particular on the basis of the modern Moodle educational environment. The article identifies and describes the educational, control, motivational, informative and communicative functions of the Moodle educational environment. The peculiarities and advantages of using the Moodle educational environment for teaching philologists translation in self-study are analyzed, in particular, the ergonomics of such a learning tool, the accessibility, the self-sufficiency of materials, the possibility of constant updating, the professional direction, the ability to perform written tasks, the constant high quality management and the students' professional activity.

Key words: personal-activity approach, self-study, translation, translator, educational environment, Moodle, student-philologist, translation services market.

УДК 373.6

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.29>

Кирилюк С. Д.

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ

У статті розкривається зміст поняття «педагогічна система». Автором описано ознаки, закономірності і структуру педагогічної системи. Розкрито особливості багатокomпонентної інноваційної педагогічної системи, спрямованої на формування соціальної активності учнів у закладах загальної середньої освіти. Зокрема, розглядаються функціональні та структурні компоненти інноваційної педагогічної системи з формування соціальної активності учнів, їх взаємозв'язок, особливості функціонування. Зазначається, що до структурних компонентів належить діяльність учителів, учнів, адміністрації й органів самоврядування, а також цілі та зміст освіти, способи взаємозв'язку, наукова й навчальна інформація, освітньо-інформаційний простір. До функціональних компонентів належать проєктувальний, прогностично-антиципативний, управлінський, корекційно-оцінний, організаційний, технологічний, конструктивний, комунікативний і соціальний. Також подано формулу інноваційної педагогічної системи, описано особливості управлінської діяльності в умовах інноваційної педагогічної системи, обґрунтовано необхідність корекційно-оцінного компонента. Акцентується увага на тому, що структурні й функціональні компоненти педагогічної системи характеризуються взаємною зумовленістю, парними зв'язками, які не дають змоги системі зруйнуватися. Звертається увага на те, що інноваційна педагогічна система формування соціальної активності учнів є сукупністю пов'язаних мікропросторів, мікросередовищ, що утворюють ієрархічну систему навчального закладу, націлену на досягнення максимального освітнього ефекту й формування соціальної активності учнів. Звертається увага на те, що в інноваційній педагогічній системі діяльність усіх компонентів, окрім загальноосвітніх, спрямована на формування соціальної активності учнів, вона є цілісною та має інтегральні властивості.

Ключові слова: педагогічна система, соціальна активність учнів, функціональні і структурні компоненти, освітньо-інформаційний простір.

У сучасному світі відбувається руйнування усталених соціокультурних структур. Деякі традиційні уявлення перестали відповідати потребам сучасного суспільства. Людина опинилася в ситуації, коли засвоєні в процесі соціалізації ціннісно-нормативні системи ускладнюють процес життєдіяльності. Багаторічна система освіти, яка діяла в Україні, сформувала людину, практично не готову до бурхливих соціальних змін у суспільстві, самостійного прийняття життєво важливих рішень. Потреба суспільства в соціально активних членах зі стійкою особистісно значущою позицією, які вільно орієнтуються в складній соціально-економічній і політичній ситуації, здатних приймати рішення й досягати результату відповідно до поставленої мети, брати на себе відповідальність за свої вчинки, не ущемляючи прав і свобод інших, призводить до необхідності формування соціальної активності особистості [3].

У такому динамічно змінюваному світі сьогодні й формуються особливі вимоги до освітніх закладів з боку соціального державного запиту, активізується необхідність створення інноваційної педагогічної системи з оптимальними умовами освітнього середовища, що впливають на особистісний розвиток підрастаючого покоління. При цьому одним із пріоритетних завдань системи загальної освіти є підготовка соціально активної людини, що володіє гуманістичними цінностями, сформованими особистісними якостями і здатністю до саморозвитку. Тож створення інноваційної педагогічної системи для формування соціально активної особистості сьогодні стало надзвичайно актуальним.

Науково-практична роль педагогічної системи визнається вітчизняними та зарубіжними вченими: Р. Аслановим, І. Блаубергом, О. Вишневським, Л. Новіковою, М. Каганом, В. Каракоським, І. Лернером, І. Сасовою, Н. Селівановою, П. Степановим, Б. Ступариком, Г. Сорокою, В. Семиченко, М. Стельмаховичем та ін.

У контексті досліджуваної проблеми суттєве значення мають праці науковців: С. Архангельського, В. Афанасьєва, В. Беспалька, Б. Бігінаса, І. Васильєва, В. Володька, М. Данилова, В. Загвязинського, Т. Ільїної, Т. Ільясової, В. Краєвського, Ф. Корольова, Н. Кузьміної, Л. Новикової, О. Саранова та інших, які розглядали зміст поняття педагогічної системи, структуру й ознаки. Різні аспекти системного підходу в педагогічному процесі розглянуто в концептуальних роботах В. Безрукової, О. Глузмана, Ю. Конаржевського, Л. Спіріна, В. Садовського, З. Сазонової, В. Серікова, О. Сидоркіна, В. Сластьоніна, А. Урсули, Б. Юдіна, О. Яковенко та ін. Вони зазначають, що системний підхід полягає в обліку й аналізі всіх компонентів системи, які взаємопов'язані так, що виникає певна цілісність і єдність.

Метою статті є висвітлення інноваційної педагогічної системи для формування соціальної активності учнів закладів загальної середньої освіти.

Сьогодні поняття «педагогічна система» в сучасній дидактиці стало займати ключові позиції. Пояснюється ця тенденція значенням системного підходу до успішного вирішення педагогічних проблем, серед яких взаємодія вчителя й учня визначає хід освітнього процесу, орієнтованого на стратегічну мету – формування особистості із заданими властивостями.

Під педагогічною системою В. Беспалько розуміє сукупність взаємопов'язаних засобів, методів і процесів, необхідних для створення організованого, цілеспрямованого педагогічного впливу на формування особистості із заданими якостями [2]. Крім того, на думку вченого, особливість педагогічної системи виявляється в тому, що в ній відбуваються всі основні освітні процеси, які вимагають створення системи управління. На думку В. Володька, під педагогічною системою можна розуміти безліч взаємопов'язаних структурних компонентів, що об'єднані єдиною освітньою метою розвитку особистості й функціонують у цілісному педагогічному процесі [4]. Ми підтримуємо думку Н. Кузьміної, яка визначає педагогічну систему як множину взаємопов'язаних структурних і функціональних компонентів, що підпорядковані меті виховання, освіти й навчання підростаючого покоління та дорослих людей [5].

Важливими для дослідження є ознаки педагогічної системи, обґрунтовані В. Кушнір, а саме: наявність складників (елементів, частин), із яких утворюється система; наявність структури, тобто певних зв'язків (взаємодії) між окремими компонентами та всією системою загалом; наявність інтеграційних якостей (системності), тобто таких якостей, якими не володіє жоден із окремо взятих компонентів, які утворюють систему; наявність функціональних характеристик системи загалом та окремих її компонентів; цілеспрямованість системи, адже кожна система створюється для досягнення певної мети; наявність комунікативних якостей, які проявляються у двох формах: взаємодії із зовнішнім середовищем і взаємодії цієї системи із субі суперсистемами, тобто із системами нижчого або вищого порядку; наявність історичності, наступності або зв'язку минулого, сьогодення та майбутнього в системі та її компонентах; наявність управління [6].

На основі дослідження педагогічних систем ми виділили закономірності педагогічної системи, спрямованої на формування соціальної активності учнів: функціональність і мультифункціональність; загальна якість; цілісність; супроводжуваність. Ураховуючи сутність, ознаки та закономірності, педагогічну систему для формування соціальної активності учнів у ЗЗСО ми подаємо у вигляді модифікованої формули Г. Александроєва [1]:

$f(PS) = \Sigma(Y, M, X, Z, F, G)$, де Y – управління педагогічною системою, забезпечення цілісної діяльності всіх елементів; M – включає такі елементи, як учитель, учень, зміст освіти й виховання, засоби навчання й виховання (у нашому випадку спрямовані на формування соціальної активності); X – зв'язки та відношення між цими елементами, що реалізуються у вигляді методів і прийомів, організаційних форм навчання й виховання, а також різноманітних форм і видів спілкування між учителем та учнями, учнями один із одним, відношення учнів до змісту і засобів формування соціальної активності; Z – середовищний фактор, що впливає на весь процес формування соціальної активності учня; F – функція системи, яка визначається як формування соціальної активності й розвиток особистості учня; G – системоутворювальний фактор, яким є соціально спрямована діяльність у ЗЗСО. Педагогічна система є сукупністю пов'язаних мікропросторів, мікросередовищ, що утворюють ієрархічну систему навчального закладу, націлену на досягнення максимального освітнього ефекту й формування соціальної активності учнів.

Ми вважаємо, що інноваційна педагогічна система для формування соціальної активності учнів має бути цілеспрямованою й усі її компоненти перебувають у взаємозв'язку та взаємодії, породжують істотні зв'язки, від яких залежить ефективність вирішення педагогічних завдань. При цьому кожен із компонентів системи може бути розкладений на елементи за ступенем деталізації. Під час розроблення інноваційної педагогічної системи важливо було враховувати, що взаємодія компонентів інноваційної педагогічної системи породжує нові інтеграційні якості, яких не має жоден із окремо взятих компонентів; інтеграційні якості системи не є механічною сумою якостей частин, що її утворюють [5].

Особливостями інноваційної педагогічної системи, спрямованої на формування соціальної активності учнів, є такі: система складається з елементів – об'єктів, частин, компонентів, які взаємозв'язані; система

має властивості – якості, що дають можливість описати систему; певний характер зв'язку елементів у системі свідчить про її структуру як форму організації системи; складники системи керовані та самокеровані, кожен елемент системи існує як частина системи вищого порядку; усі складники системи мають зв'язок із зовнішнім середовищем, а стійкість системи визначається здатністю зберігати на будь-який термін заздалегідь заданий стан; система функціонує, тобто реалізує певні властиві їй функції, а системні функції є наслідком взаємодії елементів через певну структуру, причому функції елементів можуть здійснюватися відносно автономно й мають вплив на системні функції; інноваційна педагогічна система є динамічною та процесуальною [3].

На етапі парадигмальних змін в освіті, коли невизначеність стає реальністю, на наш погляд, ефективною є багатокomпонентна модель педагогічної системи, компоненти якої можуть змінювати зміст залежно від мети й завдань, що ставить перед собою навчальний заклад. Так, у нашій педагогічній системі діяльність усіх компонентів, окрім загальноосвітніх, спрямована на формування соціальної активності учнів. До складу інноваційної педагогічної системи формування соціальної активності учнів входять структурні та функціональні компоненти. Вона є цілісною та має інтегральні властивості [6].

Основу структурних компонентів становлять діяльність учителів, учнів, адміністрації та органів самоврядування, а також цілі й зміст освіти, способи взаємозв'язку, наукова та навчальна інформація, освітньо-інформаційний простір. До функціональних компонентів ми зарахували проєктувальний, прогностично-антиципативний, управлінський, оцінний, організаторський, технологічний, конструктивний, комунікативний і соціальний. Структурно-функціональні компоненти нашої педагогічної системи характеризуються взаємною зумовленістю, парними зв'язками, які не дають системі змоги зруйнуватися. Проєктувальна діяльність в інноваційній педагогічній системі, спрямованій на формування соціальної активності учнів, включає дії суб'єктів діяльності, пов'язані з «вибудовуванням» завдань, адресованих учасникам освітнього процесу, й найбільш загальних стратегій, розрахованих на весь період [3]. У закладах загальної середньої освіти проєктувальна діяльність визначає постановку цілей, акцентує увагу не лише на загальноосвітніх завданнях, а й на формуванні соціальної активності учнів.

Цільовий блок також закладено в структурно-функціональну модель формування соціальної активності, яка є складником технологічної діяльності, пов'язаної з активною позицією педагога щодо формування соціальної активності учнів [3]. Саме технологічна діяльність є найбільш продуктивною, адже суб'єкт (педагогічний колектив) не випускає з уваги образ результату й інші структурні елементи педагогічної системи та взаємозв'язки між ними. Тому діяльність педагогічного колективу лежить в основі реалізації моделі формування соціально активної особистості.

Безпосередньо з технологічною діяльністю пов'язана організаційна, яка включає дії, пов'язані з організацією вчителем своєї та учнівської діяльності для досягнення визначених результатів, у нашому випадку освітніх, і формування соціальної активності [3]. Тож структурним компонентом, відповідно до організаційного, будуть учні, на формування й розвиток яких спрямовані всі зусилля педагогічних працівників.

Проте для учнівського колективу в інноваційній педагогічній системі властива певна самостійність. Тому до моделі інноваційної педагогічної системи формування соціальної активності учнів ми включили компонент соціальної діяльності, яка передбачає цілеспрямовані дії, що базуються на врахуванні потреб, інтересів і дій інших людей, а також чинних у суспільстві соціальних норм, проявів соціальної активності [3]. Найефективнішим структурним компонентом соціальної діяльності, на наш погляд, є нова форма самоврядування – учнівський менеджмент, який найбільше сприяє розвитку соціальної активності учнів.

Важливим компонентом, на нашу думку, у педагогічній системі є прогностично-антиципативний, який необхідний для отримання інформації про об'єкт на основі наукових положень і методів, а також для передбачення її діяльності [3]. У сучасній науці функція передбачення співвідноситься з поняттям «антиципація» як більш тонким «ноосферним» способом передбачати події. У цих функціях різні методи дослідження. Якщо прогностична функція досліджується традиційними педагогічними методами, методами екстраполяції, порівняння, то антиципативна – методом форсайту. По суті, прогностичний компонент у педагогічній системі – це спосіб прогнозування можливого, а антиципативний компонент у педагогічній системі можна вважати наслідком розвитку й поглиблення цієї системи. Саме розвиток забезпечує інноваційний процес, який створює умови ризику та невизначеності й вимагає не тільки аналізу минулого досвіду (прогностичний компонент моделі), а й передбачення, виявлення закономірностей, що сприяють продуктивності педагогічної системи [4].

Ми вважаємо, що функціональний прогностично-антиципативний компонент, якому відповідає структурний компонент – освітньо-інформаційний простір – є новими і необхідними компонентами педагогічної системи [3]. Вони не тільки сприяють ефективній реалізації структурно-функціональної моделі формування соціальної активності учнів ЗЗСО, а й дають змогу досліджувати ймовірнісні моделі майбутнього та можливі напрями розвитку освітньо-інформаційного простору навчального закладу.

Освітньо-інформаційний простір на рівні ЗЗСО забезпечує обмін потоками інформації між усіма учасниками освітнього процесу всередині самої школи, а також обмін інформацією із зовнішніми структурами – освітніми установами, бібліотеками, навчальними й інформаційними центрами та іншими організаціями. Він також забезпечує активну інформаційну взаємодію між учителями, учнями й інформаційними ресур-

сами предметних галузей, у тому числі створеними на базі засобів ІКТ, орієнтованими на оперування цими ресурсами, і здійснення дослідницької, експериментальної та пошукової діяльності учнів; функціонування організаційно-методичних та управлінських структур навчального закладу [3].

Безпосередньо з прогностично-антиципативною діяльністю пов'язана конструктивна діяльність, яка включає дії, пов'язані з композиційною побудовою будь-якої освітньої діяльності, зокрема майбутнього тренінгового заняття, заходу, уроку, екскурсії, програвання різних варіантів їх побудови в умовах ОІП та системи приписів, що диктуються нормативними документами, програмами, підручниками, наявністю наочних посібників, ІКТ, часом, протягом якого повинна бути вирішена конкретне поточне педагогічне завдання [4]. Структурним компонентом, що відповідає конструктивному, є наукова й навчальна інформація. Цей компонент досить повно розкрито в змістовому блоці структурно-функціональної моделі формування соціальної активності учнів. Успішність інноваційної педагогічної системи значною мірою залежить від комунікативного функціонального компонента. Комунікативна діяльність як компонент педагогічної системи є найважливішою педагогічною діяльністю, вона розвивається й управляється за законами комунікації. Вона включає дії, пов'язані з установленням професійно доцільних взаємин між керівником, учителем, учнем, батьками в безпосередньому контакті. Це забезпечує продуктивне мотивування суб'єктів до вирішення освітніх завдань та отримання позитивного результату з дослідно-експериментальної роботи, зокрема формування соціальної активності особистості. Цьому сприяють усі засоби навчальної комунікації [6].

Злагодженою роботу освітньо-інформаційного простору навчального закладу, педагогічного й учнівського колективів забезпечує управлінська діяльність з боку адміністрації. На нашу думку, саме управлінська діяльність є одним із головних чинників, що визначають результативність інноваційної роботи в ЗЗСО. Вона вимагає, з одного боку, системності, а з іншого – неформального підходу. Серед векторів управління ЗЗСО з інноваційною педагогічною системою формування соціальної активності здобувачів освіти визначили такі: упровадження державного компонента змісту освіти, апробація інноваційних проектів і програм, пошуки нових форм і методів організації освіти; освоєння продуктивних технологій навчання та виховання; створення власної системи формування соціально активної особистості; розроблення нових організаційних структур і механізмів управління; поточне діагностування та корегування інноваційного процесу [3].

Важливим для інноваційної педагогічної системи є корекційно-оцінний компонент. Він необхідний для ефективного управління освітньою та експериментальною діяльністю, має виконувати стимулювальну, орієнтувальну, корегувальну та спонукальну функції [5]. Корекційно-оцінний компонент враховує, що кінцевий результат залежить від того, як саме вирішуються поставлені цілі та завдання, а дії та засоби спрямовані цілісною педагогічною системою на досягнення формування соціальної активності учнів можуть бути високо-, середньо-, низькопродуктивними. У такому випадку необхідним буде аудит, який допоможе вирішити, за рахунок яких саме компонентів системи це відбувається.

Висновки. Отже, запропонована нами інноваційна педагогічна система як одна з педагогічних умов є такою, що здатна до саморозвитку й успішного формування соціальної активності учнів.

Використана література:

1. Педагогические системы, педагогические процессы и педагогические технологии в современном педагогическом знании / Г. Н. Александров, Н. И. Иванкова, Н. В. Тимошкина, Т. Л. Чшиева. *Educational Technology & Society. National Taiwan Normal University*. 2000. № 3 (2). P. 134–149.
2. Беспалько В. П. *Слагаемые педагогической технологии*. Москва : Педагогика, 1989. 192 с.
3. Булаченко С. Д. *Освітньо-інформаційний простір для формування соціально-активної особистості : навчально-методичний посібник*. Ніжин : ПП Лисенко, 2019. 314 с.
4. Володько В. *Педагогічна система навчання: теорія, практика, перспективи : навч. посіб. для викл., студ. вищ. навч. закл. освіти*. Київ : Пед. преса, 2000. 198 с.
5. Кузьмина Н. В. Понятие «педагогической системы» и критерии ее оценки. *Методы системного педагогического исследования* / под ред. Н. В. Кузьминой. Ленинград : ЛГУ, 1980. 12 с.
6. Кушнір В. А. Характеристика особенностей педагогических систем. *Педагогика і психологія*. 1999. № 4. С. 83–91.

References:

1. Aleksandrov H. N., Yvankova N. Y., Tymoshkyna N. V., Chshyeva T. L. (2000). Pedagogicheskiye systemy, pedagogicheskiye protsessy y pedagogicheskiye tekhnolohyy v sovremennom pedagogicheskom znaniy [Pedagogical systems, pedagogical processes and pedagogical technologies in modern pedagogical knowledge]. *Educational Technology & Society – Educational Technology & Society*, 3 (2) [in Taiwan].
2. Bepalko V. P. (1989). *Slahaemye pedahohyeshkoi tekhnolohyy* [Components of pedagogical technology]. Moscow: Pedahohyka [in Russian].
3. Bulavenko S. D. (2019). *Osvitno-informatsiyni prostir dlia formuvannia sotsialno-aktyvnoi osobystosti*. [Educational and informational space for forming a socially active personality]. Nizhyn: PP Lysenko [in Ukrainian].
4. Volodko V. (2000). *Pedahohichna systema navchannia: teoriia, praktyka, perspektyvy* [Pedagogical system of teaching: theory, practice, perspectives]. Kyiv: Ped. Presa [in Ukrainian].
5. Kuzmyna N. V. (1980). Poniatyie «pedahohyeshkoi systemy» y krytery y otsenky [The concept of “pedagogical system” and the criteria for its assessment]. N. V. Kuzmyna (Eds.), *Metody systemnoho pedahohyeshkoho issledovannia – Methods of system pedagogical research*. Lugansk: LHU [in Ukrainian].
6. Kushnir V. A. (1999). *Kharakterystyka osoblyvostei pedahohichnykh system* [Characteristics of features of pedagogical systems]. Pedahohika i psykholohiia – Pedagogy and psychology, 4 [in Ukrainian].

Kyryliuk S. D. Innovative pedagogical system of institution of general secondary education as a condition of formation of social activity of pupils

The article describes the meaning of the concept of "pedagogical system". The author describes the features, patterns and structure of the pedagogical system. The peculiarities of multicomponent innovative pedagogical system aimed at forming social activity of students in general secondary education institutions are revealed. In particular, the functional and structural components of the innovative pedagogical system for the formation of students' social activity, their interconnections, and peculiarities of functioning are considered. It is noted that the structural components include the activities of teachers, students, administration and self-government bodies, as well as the goals and content of education, ways of communication, scientific and educational information, educational information space. Functional components include design, prognostic, anticipative, managerial, correction and evaluation, organizational, technological, constructive, communicative and social. The article also presents the formula of innovative pedagogical system. The article describes the features of managerial activity in the conditions of innovative pedagogical system, the necessity of correction and evaluation component is substantiated. Attention is drawn to the fact that the structural and functional components of the pedagogical system are characterized by mutual conditionality, paired bonds, which do not allow the system to collapse. Attention is drawn to the fact that the innovative pedagogical system of formation of social activity of students is a set of connected micro spaces, microenvironments that form a hierarchical system of educational institution aimed at achieving maximum educational effect and formation of social activity of students. The article draws attention to the fact that in the innovative pedagogical system the activity of all components, except general education, is aimed at forming the social activity of students, it is holistic and has integral properties.

Key words: pedagogical system, social activity of students, functional and structural components, educational and information space.

УДК 378.018.8:33-051

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.30>

Кірдан О. П.

**ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ
У КОНТЕКСТІ АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ І РОЗВИТКУ
ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Досліджено актуальні проблеми функціонування внутрішнього механізму забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів у закладах вищої освіти в контексті нових вимог до акредитації освітніх програм. Досягнення мети дослідження уможливило використання загальнотеоретичних методів: аналізу, синтезу, конкретизації, порівняння, узагальнення. Проаналізовано та схарактеризовано сучасне нормативно-законодавче поле й новації в проведенні акредитаційної експертизи освітніх програм; наголошено на зміні вимог до цільових, змістових, процесуальних, технологічних аспектів освітньої діяльності з реалізації освітніх програм професійної підготовки майбутніх економістів. На основі аналізу змістового наповнення понять «акредитація освітньої програми», «якість вищої освіти» та «якість освітньої діяльності» надано авторське визначення поняття «якість професійної підготовки майбутніх економістів» як сукупності набутих здобувачами вищої освіти інтегральної, загальних і фахових компетентностей, професійних знань, умінь і навичок, високого рівня готовності до розв'язання складних спеціалізованих завдань і практичних проблем в економічній сфері, що уможливають максимально повну професійну самореалізацію, професійне зростання, самовдосконалення й саморозвиток. Запропоновано та обґрунтовано шляхи підвищення якості професійної підготовки майбутніх економістів у контексті акредитації освітніх програм, а саме: сформувати й підтримувати на рівні закладу вищої освіти дієву систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності, налагодити внутрішньоуніверситетську субординацію, забезпечити її документальне та програмне підкріплення; регулярно проводити опитування студентів економічних спеціальностей (у тому числі онлайн) щодо якості освітньої діяльності й задоволення їхніх освітніх потреб, поширення позитивного досвіду студентоцентрованого навчання, викладання й оцінювання тощо; сприяти професійному розвитку викладацького персоналу шляхом упровадження внутрішньоуніверситетської системи підвищення кваліфікації.

Ключові слова: акредитація освітніх програм, внутрішня система забезпечення якості, професійна підготовка, якість професійної підготовки, майбутні економісти, освітній процес, заклади вищої освіти.

Система професійної підготовки майбутніх економістів у закладах вищої освіти потребує врахування сучасних освітніх викликів, системних інновацій і стратегічних напрямів розвитку вищої освіти, одним із яких є впровадження нового механізму акредитації освітніх програм. Різноманіття змін, упроваджуваних у діяльність закладу вищої освіти, істотно ускладнює процеси управління його розвитком, визначає необхідність розроблення інноваційних підходів до забезпечення якості професійної підготовки як складника внутрішньої системи забезпечення якості.

У дослідженнях вітчизняних учених: С. А. Калашнікової, С. М. Квіта, О. Л. Кірдан, В. Г. Кременя, В. І. Лугового, О. Ю. Оржель, Ж. В. Таланової та ін. – неодноразового наголошено на першочерговому завданні діяльності сучасних закладів вищої освіти – забезпеченні якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. У статті Т. Ю. Погорелової обґрунтовано важливість контролю якості освітнього процесу у ЗВО та виокремлено роль взаємодії викладача і студента як центральних суб'єктів навчального процесу